31987L0524

L 306/24 EIROPAS KOPIENU OFICIĀLAIS VĒSTNESIS 28.10.1987.

KOMISIJAS PIRMĀ DIREKTĪVA

(1987. gada 6. oktobris),

ar ko nosaka paraugu ņemšanas metodes konservēto piena produktu ķīmiskajām analīzēm Kopienā

(87/524/EEK)

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas kopienas dibināšanas līgumu,

ņemot vērā Padomes 1985. gada 20. decembra Direktīvu Nr. 85/591/EEK par Kopienas metožu ieviešanu attiecībā uz paraugu ņemšanu un analīzi cilvēku uzturā lietojamo pārtikas produktu kontrolei [1] un jo īpaši tās 1. panta 1. punktu,

tā kā Padomes 1975. gada 18. decembra Direktīvā Nr. 76/118/EEK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz dažiem cilvēku pārtikai paredzētiem daļēji vai pilnīgi dehidratētiem konservētā piena produktiem [2], kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Spānijas un Portugāles Pievienošanās aktu, ir paredzēti Kopienas noteikumi, kas reglamentē minēto produktu sastāvu, rezervēto nosaukumu lietojumu, izgatavošanas un marķēšanas nosacījumus;

tā kā saskaņā ar Direktīvas 85/591/EEK 1. panta 1. punktu šādu produktu paraugi to sastāva, izgatavošanas, iepakošanas vai marķēšanas nosacījumu konstatācijas nolūkā jāņem atbilstīgi Kopienas metodēm;

tā kā ir vēlams pieņemt to paraugu ņemšanas metožu pirmo sēriju, kas attiecas uz ķīmiskajām analīzēm, kuru izpēte ir pabeigta;

tā kā šajā direktīvā paredzētie pasākumi atbilst Pārtikas produktu pastāvīgās komitejas atzinumam,

IR PIEŅĒMUSI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Dalībvalstis veic visus pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu pielikumā minēto paraugu ņemšanu atbilstīgi pielikumā aprakstītajām metodēm.

2. pants

Dalībvalstis veic visus pasākumus, kas vajadzīgi, lai ne vēlāk kā līdz 1989. gada 6. aprīlim nodrošinātu atbilstību šai direktīvai. Dalībvalstis par to nekavējoties informē Komisiju.

3. pants

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Briselē, 1987. gada 6. oktobrī

Komisijas vārdā –

priekšsēdētāja vietnieks

COCKFIELD

[1] OV L 372, 31.12.1985., 50. lpp.

[2] OV L 24, 30.1.1976., 49. lpp.

PIELIKUMS

METODES DAŽU PILNĪGI VAI DAĻĒJI DEHIDRATĒTA KONSERVĒTĀ PIENA PRODUKTU PARAUGU ŅEMŠANAI ĶĪMISKAJĀM ANALĪZĒM

I. VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

1. **Administratīvi norādījumi**

1.1. *Personāls*

Paraugus ņem pilnvarota kvalificēta persona, kā precizēts dalībvalsts noteikumos.

1.2. *Paraugu plombēšana un marķēšana*

Katru oficiālam lietojumam ņemtu paraugu noplombē un marķē parauga ņemšanas vietā, ievērojot dalībvalsts noteikumus.

1.3. *Atkārtojumu paraugi*

Analīzei vienlaikus sagatavo vismaz divus vienādus paraugus. Ņemot vērā, ka Kopienas tiesību aktu izstrāde turpinās, paraugu ņemšanas procedūras un paraugu skaitu dalībvalstīs nosaka attiecīgie valsts tiesību akti.

Paraugus pēc iespējas ātrāk nosūta uz laboratoriju.

1.4. *Ziņojums*

Paraugiem pievieno ziņojumu, kura noformējumu noteiks saskaņā ar dalībvalsts tiesību aktiem.

2. **Paraugu ņemšanas aprīkojums**

Specifikācija

Viss paraugu ņemšanas aprīkojums ir no piemērota pietiekamas stiprības materiāla, kas neizraisa parauga izmaiņas, kuras var ietekmēt turpmākās analīzes rezultātus, un kam nevajadzētu izraisīt parauga izmaiņas parauga ņemšanas laikā. Ieteicams lietot nerūsējošu tēraudu.

Visas virsmas ir gludas un bez plaisām, un visi stūri ir noapaļoti. Paraugu ņemšanas aprīkojums atbilst prasībām, kas attiecas uz produktu, no kura ņem paraugu.

3. **Paraugu ņemšanas trauki**

Specifikācija

Paraugu ņemšanas trauki un vāciņi ir no tādiem materiāliem un tā konstruēti, ka pietiekami pasargā paraugu un neizraisa parauga izmaiņas, kas var ietekmēt turpmākās analīzes vai pārbaudes rezultātus. Piemēroti materiāli ir stikls, daži metāli un dažas plastmasas. Ieteicami necaurspīdīgi paraugu ņemšanas trauki. Ja paraugu ņemšanas trauki ir caurspīdīgi vai daļēji caurspīdīgi, tos pēc parauga ņemšanas glabā tumšā vietā.

Paraugu ņemšanas trauki un vāciņi ir tīri un sausi. Paraugu ņemšanas trauka forma un tilpums atbilst prasībām, kas attiecas uz produktu, no kura ņem paraugu.

Var lietot vienreizējas lietošanas plastmasas, laminētus, to skaitā alumīnija folijas, paraugu ņemšanas traukus vai piemērotus plastmasas maisiņus ar atbilstīgu aizdari.

Paraugu ņemšanas traukus, kas nav plastmasas maisiņi, cieši noslēdz ar piemērotu aizbāzni vai skrūvējamu metāla vai plastmasas vāciņu, kuram, ja vajadzīgs, ir gaisu necaurlaidīga blīve. Visiem aizbāžņiem vai blīvēm vajadzētu būt nešķīstošām, neabsorbējošām un taukvielas necaurlaidīgām, lai neietekmētu parauga smaržu, garšu, aromātu, īpašības vai sastāvu.

Aizbāžņus izgatavo no vai pārklāj ar neabsorbējošiem nearomātiskiem materiāliem.

4. **Paraugu ņemšanas tehnoloģija**

Paraugu ņemšanas trauku pēc parauga ņemšanas nekavējoties noslēdz.

5. **Paraugu glabāšana**

Dažādo produktu paraugu glabāšanas temperatūrai nevajadzētu būt augstākai par 25 °C. Glabāšanas laiks un temperatūra jāuzskata par savstarpēji saistītiem, nevis atsevišķiem rādītājiem.

6. **Paraugu transportēšana**

Paraugus pēc iespējas ātrāk (vēlams 24 stundās pēc paraugu ņemšanas) nogādā laboratorijā, kur izdara analīzes.

Transportēšanas laikā veic pasākumus, lai novērstu kaitīgu aromātu, tiešu saules staru un par 25 °C augstākas temperatūras iedarbību uz paraugiem.

II. METODE Nr. 1: DAĻĒJI DEHIDRATĒTA PIENA PARAUGU ŅEMŠANA

1. **Lietojuma joma un nozare:**

— iebiezināts piens ar augstu tauku saturu bez cukura,

— iebiezināts piens bez cukura,

— iebiezināts piens ar pazeminātu tauku saturu bez cukura,

— iebiezināts vājpiens bez cukura,

— saldināts iebiezinātais piens,

— saldināts iebiezinātais vājpiens,

— saldināts iebiezinātais piens ar pazeminātu tauku saturu.

2. **Aprīkojums**

2.1. *Vispārīgi noteikumi*

Skatīt Vispārīgo noteikumu 2. iedaļu!

2.2. *Gremdvirzuļi un maisītāji*

Gremdvirzuļiem vai maisītājiem, ar ko maisa šķidrumus, ir pietiekams laukums, lai produktu adekvāti samaisītu, neradot sasmakumu. Tā kā paraugu ņemšanas traukiem ir dažādas formas un izmēri, visiem nolūkiem nevar ieteikt konkrētas uzbūves gremdvirzuli, bet tie būtu jākonstruē tā, lai maisot nenoskrāpē produktu trauku iekšējo virsmu.

Piemērotie materiāli ir aprakstīti Vispārīgo noteikumu 2. iedaļā.

Šķidrumu maisīšanai spaiņos vai kannās ieteicamas formas gremdvirzuļa izmēri ir šādi (1. att.): 150 milimetru diametra disks, kurā ir seši perforēti 12,5 milimetru diametra caurumi, kas izvietoti lokā, kura diametrs ir 100 milimetru; diska centrā ir piestiprināts metāla stienis, kura otrā galā ir cilpveida rokturis. Stieņa garums, ieskaitot rokturi, ir apmēram 1 metrs.

Lietošanai mazās tvertnēs piemēroti ir gremdvirzuļi, kuru aptuvenie izmēri ir šādi (2. att.): stienis, kura garums nav mazāks par 2 metriem, ar nostiprinātu 300 milimetru diametra disku, kurā perforēti 12 caurumi (katra cauruma diametrs ir 30 milimetri), kas izvietoti lokā, kura diametrs ir 230 milimetri.

Lielu tvertņu satura apstrādei ieteicama mehāniska maisīšana vai maisīšana ar tīru saspiestu gaisu. Lieto minimālo gaisa spiedienu un tilpumu, lai nerodas sasmakums.

Piezīme. Šajos norādījumos minētais tīrais saspiestais gaiss visos gadījumos nozīmē saspiestu gaisu, no kura ir atdalīti visi piesārņotāji, to skaitā eļļa, ūdens un putekļi.

2.3. *Maisītājs*

Ar platām lāpstiņām, tāds, kas sasniedz produkta trauka dibenu un kā vienas malas forma, vēlams, atbilst trauka kontūrai (3. att.).

2.4. *Smeļamie kausi*

Paraugu ņemšanai piemērota lieluma un formas smeļamais kauss ir parādīts 4. att. Smeļamajam kausam ir stingrs rokturis, kura garums ir vismaz 150 milimetri. Smeļamā kausa tilpums nav mazāks par 50 mililitriem. Ieteicams pārliecams rokturis. Kausu konusveida forma dod iespēju tos ielikt citu citā.

Alternatīvi var lietot līdzīga tilpuma smeļamo kausu, bet tam vajadzētu būt ar paralēliem sāniem, kas graduēti piecās vienādās daļās, lai atvieglotu proporcionālu paraugu ņemšanu no produkta, kas glabājas vairāk nekā vienā traukā.

2.5. *Gremde*

Apaļa, apmēram 1 metru gara un 35 milimetrus diametrā.

2.6. *Paraugu ņemšanas trauks*

Ar platu kaklu, 5 litru tilpumu parauga noņemšanai no parauga.

2.7. *Karotīte vai lāpstiņa*

Plata.

2.8. *Paraugu ņemšanas trauki*

Skatīt Vispārīgo noteikumu 3. iedaļu.

3. **Procedūra**

3.1. *Paraugu ņemšana no daļēji dehidratēta piena bez cukura*

Paraugam ņem ne mazāk kā 200 gramus.

3.1.1. Produktu rūpīgi samaisa ar gremdvirzuli, maisītāju vai mehānisko maisītāju, vai, pārlejot no viena trauka otrā, vai, lietojot tīru saspiestu gaisu (skat. 2.2. piezīmi), līdz produkts ir pietiekami vienmērīgs.

Paraugu ņem ar smeļamo kausu tūlīt pēc maisīšanas. Ja nodrošināt vienmērīgumu ir grūti, paraugus ņem no dažādām vietām produkta traukā tā, lai parauga kopapjoms būtu vismaz 200 gramu. (Parauga marķējumā un klātpievienotajā ziņojumā norāda, ka paraugs sastāv no vairākiem mazākiem paraugiem).

3.1.2. Paraugu ņemšana no produktiem, kas iepakoti nelielos mazumtirdzniecības traukos

Nebojātā un neatvērtā traukā esošs produkts ir derīgs paraugam. Lai iegūtu ne mazāk kā 200 gramu lielu paraugu, ņem vienu vai vairākus traukus ar vienu partijas vai koda numuru.

3.2. *Paraugu ņemšana no daļēji dehidratēta piena ar cukuru*

3.2.1. Vispārīgi noteikumi

Paraugu ņemšana no daļēji dehidratēta piena ar cukuru lielos traukos var sagādāt īpašas grūtības, visvairāk, ja produkts nav vienmērīgs un tam piemīt augsta viskozitāte. Grūtības var radīt lieli sukrozes vai laktozes kristāli vai dažādu sāļu nogulsnes, kas var būt izplatītas visā produkta tilpumā vai pie trauka sienām, vai kunkuļainas konsistences viela. Šos apstākļus noskaidro, ievadot produktā paraugu ņemšanas gremdi un izvelkot to pēc iespējami liela apvidus izpētes. Ja cukura kristāli nav lielāki par 6 milimetriem, tiem nevajadzētu apgrūtināt paraugu ņemšanu. Ja produkts nav vienmērīgs, tas jānorāda parauga marķējumā un klātpievienotajā ziņojumā. Tā kā iebiezinātu pienu ar cukuru bieži glabā atmosfēras temperatūrā, ieteicams pirms parauga ņemšanas to sasildīt vismaz līdz 20 °C, lai iegūtu vidējo paraugu.

3.2.2. Procedūra

Paraugam ņem ne mazāk kā 200 gramus.

— Vaļēji trauki

Atver vienu trauka galu, kas iepriekš rūpīgi notīrīts un nožāvēts, lai novērstu svešķermeņu iekļūšanu produktā atvēršanas laikā. Saturu samaisa ar maisītāju (3. att.). Ar maisītāja lāpstiņu no trauka sienām un dibena atdala tur pielipušo produktu. Saturu rūpīgi samaisa ar maisītāju, ko tur, noliektu pa diagonāli, pārmaiņus izdarot rotācijas un vertikālas kustības un ievērojot piesardzību, lai paraugā neiekļūst gaiss. Maisītāju izvelk un pie tā pielipušo iebiezināto pienu ar lāpstiņu vai karotīti savāc 5 litru (2.6) traukā. Maisīšanu un izvilkšanu atkārto, līdz ir savākti 2 – 3 litri. Iegūto masu maisa, līdz tā ir vienmērīga, un ņem paraugam ne mazāk kā 200 gramus.

— Noslēgti cilindri ar tapām galos vai sānos

Kā aprakstīts 3.2.1. punktā, paraugu pa tapas caurumu var ņemt tikai no iebiezināta piena, kas viegli plūst un kā konsistence ir vienmērīga. Saturu samaisa, pa tapas caurumu ievadot gremdi un izvelkot to pēc izpētes un maisīšanas visos iespējamos virzienos, un sagatavo paraugu, kā aprakstīts 3.2.1. Alternatīvi produktu var satecināt piemērotā traukā tā, lai no cilindra iegūst iespējami daudz tā satura. Pēc maisīšanas ar maisītāju paraugu savāc, kā aprakstīts 3.2.1. punktā.

3.2.3. Paraugu ņemšana no produktiem, kas iepakoti nelielos mazumtirdzniecības traukos

Nebojātā un neatvērtā iepakojumā esošs produkts ir derīgs paraugam. Lai iegūtu ne mazāk kā 200 gramu lielu paraugu, ņem vienu vai vairākus traukus ar vienu partijas vai koda numuru.

3.3. *Parauga konservēšana, glabāšana un transportēšana*

Skatīt Vispārīgo noteikumu 5. un 6. iedaļu.

III. METODE Nr. 2: SAUSĀ KONSERVĒTĀ PIENA PRODUKTU PARAUGU ŅEMŠANA

1. **Lietojuma joma un nozare**

Ar šo metodi ķīmiskajām analīzēm ņem paraugus no:

— sausā pilnpiena vai pilnpiena pulvera,

— sausā vājpiena vai vājpiena pulvera,

— sausā piena ar pazeminātu tauku saturu vai piena pulvera ar pazeminātu tauku saturu,

— sausā piena ar augstu tauku saturu vai piena pulvera ar augstu tauku saturu.

2. **Aprīkojums**

Skatīt Vispārīgo noteikumu 2. iedaļu.

2.1. *Pietiekama garuma urbji, ko lieto, lai sasniegtu produktu trauka dibenu*

IV daļā aprakstītie urbji atbilst šim nolūkam.

2.2. *Liekšķere, karotīte vai plata lāpstiņa*

2.3. *Paraugu ņemšanas trauki*

Skatīt Vispārīgo noteikumu 3. iedaļu.

3. **Procedūra**

3.1. *Vispārīgi noteikumi*

Jāveic pasākumi, lai līdz minimumam samazinātu atmosfēras mitruma iekļūšanu produktā parauga ņemšanas laikā vai pirms tā. Produkta trauku pēc parauga ņemšanas atkal cieši noslēdz.

3.2. *Paraugu ņemšana*

Paraugam ņem ne mazāk kā 200 gramus. Tīru un sausu urbi ieurbj produktā, vajadzības gadījumā produkta trauku sagāžot slīpi vai uz sāniem. Atvere ir vērsta lejup, un iespiešanās ātrums ir vienmērīgs. Kad urbis ir sasniedzis trauka dibenu, to pagriež par 180°, izvelk, un saturu ieliek paraugu ņemšanas traukā. Lai paraugam paņemtu ne mazāk kā 200 gramus, lieto vienu vai vairākus urbjus. Paraugu ņemšanas trauku pēc parauga ņemšanas nekavējoties noslēdz.

3.2.1. Paraugu ņemšana no produktiem, kas iepakoti nelielos mazumtirdzniecības iepakojumos

Nebojātā un neatvērtā iepakojumā esošs produkts ir derīgs paraugam. Lai iegūtu ne mazāk kā 200 gramu lielu paraugu, ņem vienu vai vairākus traukus ar vienu partijas vai koda numuru.

Piezīme. Ja uz produktu attiecas norāde "viegli pagatavojams", paraugā jābūt veselam neatvērtam iepakojumam.

3.3. *Parauga konservēšana, glabāšana un transportēšana*

Skatīt Vispārīgo noteikumu 5. un 6. iedaļu.

IV. URBJI PARAUGU ŅEMŠANAI NO NEFASĒTA SAUSĀ KONSERVĒTĀ PIENA

1. **Urbju tipi**

A tipa urbji: gari

B tipa urbji: īsi

(skatīt 5. att.).

2. **Materiāli**

Urbja asmens un kāts ir no pulēta metāla, vēlams, nerūsējoša tērauda.

Garās zondes rokturim vajadzētu būt izgatavotam no nerūsējoša tērauda.

Īsā tipa urbim ir noņemams koka vai plastmasas rokturis, ko ar tapveida sprūdu nostiprina asmenī.

3. **Uzbūve**

3.1. Urbja forma, materiāls un apdare ļauj urbi viegli notīrīt.

3.2. A tipa asmens izvirzītā mala ir pietiekami asa skrāpēšanai.

3.3. Asmens gals ir pietiekami ass, lai viegli var paņemt paraugu.

4. **Galvenie izmēri**

Urbji atbilst tabulā norādītajiem izmēriem (pieļaujama 10 % pielaide):

(Izmēri milimetros)

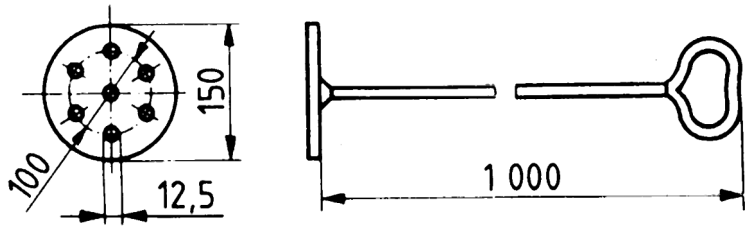
	A tipa urbji: gari	B tipa urbji: īsi
Asmens garums	800	400
Asmens metāla biezums	1 līdz 2	1 līdz 2
Asmens gala iekšējais diametrs	18	32
Asmens diametrs pie roktura vai kāta	22	28
Atveres platums asmens galā	4	20
Atveres platums pie roktura vai kāta	14	14

5. **Norādījumi par urbju lietošanu**

5.1. Ja pulveris brīvi neplūst, urbjus var ievadīt vertikāli. A tipa urbjus tādā gadījumā pilnīgi piepilda, griežot un vertikāli izvelkot. B tipa urbji jau iespiešanās laikā ir pilnīgi piepildījušies, bet tie jāizvelk slīpi, lai lejasgalā nerodas zudumi.

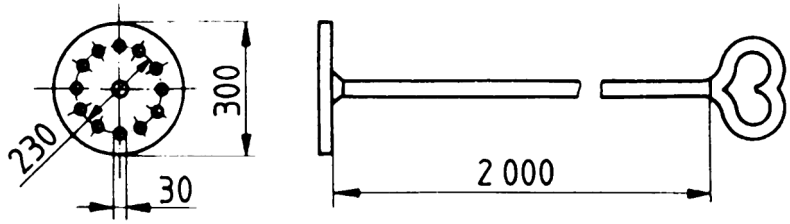
5.2. Ja pulveris brīvi plūst, trauku sagāž slīpi, urbjus ievada gandrīz horizontāli ar lejup vērstu atveri un izvelk ar augšup vērstu atveri.

Izmēri milimetros

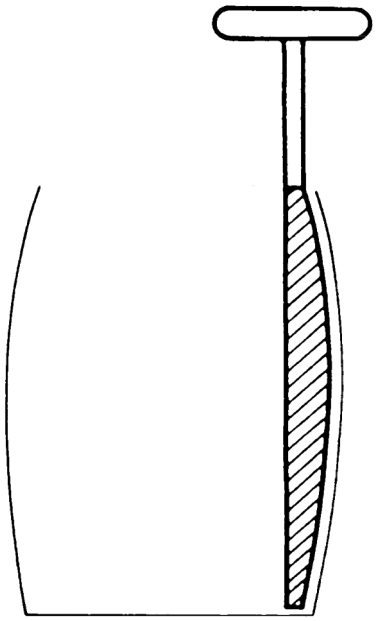

1. *attēls.* Lietošanai kannās un spaiņos ieteicamie gremdvirzuļi.

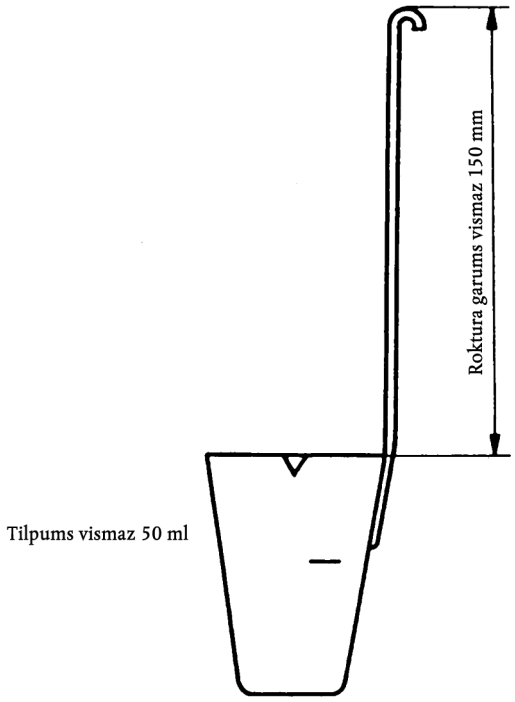
Izmēri milimetros

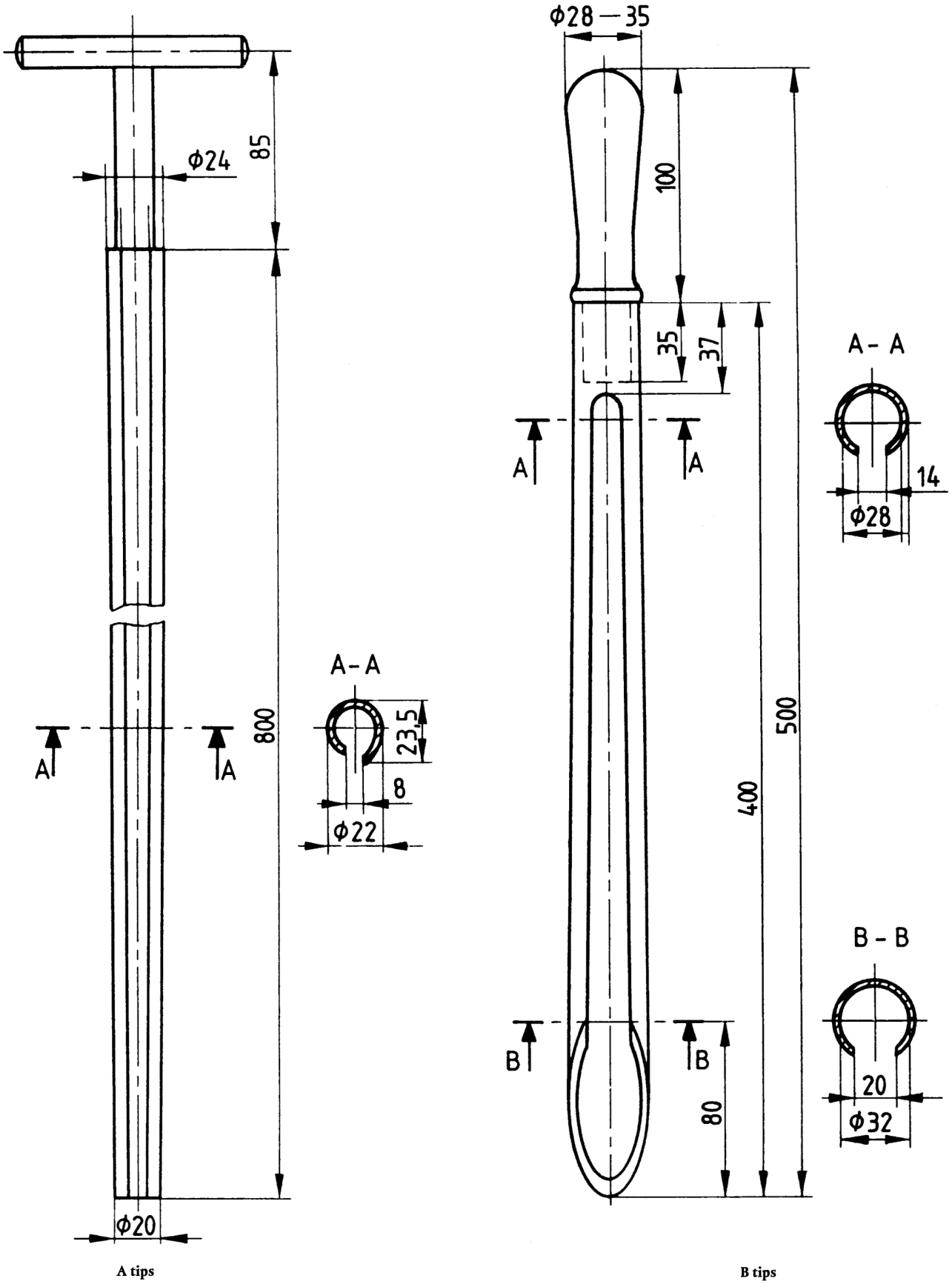
2. *attēls.* Mazām tvertnēm piemērots gremdvirzulis.

3. *attēls.* Maisītājs saldināta iebiezinātā piena maisīšanai.

4. *attēls.* Smeļamais kauss šķidrumiem.

5. attēls. Sausā piena urbji (visi izmēri milimetros).